

Zpravodajská zpráva **TISK N 095/15**

Návrh nařízení Evropského parlamentu a Rady, kterým se zřizuje Evropský fond pro regionální rozvoj, včetně Evropské územní spolupráce (**Interreg**), a **Fond soudržnosti** jako součást fondu stanoveného v nařízení (EU) [...] [nařízení o NRP] a stanoví podmínky pro provádění podpory Unie na regionální rozvoj v letech 2028–2034

1. Úvod do problematiky

Komise navrhuje **nový víceletý finanční rámec (VFR) 2028–2034 ve výši 1,984 bilionu EUR**, který výrazně mění dosavadní strukturu – počet rozpočtových okruhů klesá ze sedmi na čtyři. Největší část rozpočtu má směřovat do prvního okruhu, zaměřeného na soudržnost, zemědělství, venkov a bezpečnost (1,062 bil. EUR).

Klíčovou novinkou je vznik Evropského fondu pro hospodářskou, sociální a územní soudržnost, zemědělství a venkovské oblasti, rybolov a námořní záležitosti, prosperitu a bezpečnost (tzv. NRP fond) s rozpočtem 865 mld. EUR, který slučuje většinu stávajících fondů (kohezní, zemědělské, rybářské i fondy vnitřních věcí) pod jeden rámec. Každý stát bude muset vypracovat **Plán národního a regionálního partnerství** (NRP plán), který určí jeho reformy, investice a intervence.

Současně Komise navrhuje i řadu doprovodných sektorových nařízení (např. k Evropskému fondu pro regionální rozvoj a programu Interreg – právě tisk N 095/15).

Politika soudržnosti zůstává základní investiční politikou EU pro snižování regionálních rozdílů. Zahrnuje fondy jako ESF+, EFRR, Fond soudržnosti, ENRF a Fond spravedlivé transformace.

Interreg v rámci EFRR podporuje **přeshraniční, nadnárodní a meziregionální spolupráci**, včetně programů, do kterých je zapojena ČR (např. s Polskem, Rakouskem, Slovenskem, Saskem a Bavorskem).

2. Shrnutí obsahu návrhu

Návrh nařízení navazuje na vznik NRP fondu a určuje zvláštní pravidla pro provádění podpory EU v **oblasti regionálního rozvoje** (EFRR, Fond soudržnosti) a **Evropské územní spolupráce (Interreg)** v období 2028–2034.

EFRR a Fond soudržnosti mají i nadále podporovat **snížování regionálních nerovností, rozvoj znevýhodněných území** a integrovaný rozvoj měst a venkova, včetně řešení výzev v oblasti klimatu, bydlení, chudoby a digitalizace. Zvláštní pozornost se má věnovat regionům procházejícím průmyslovou transformací, oblastem s demografickým úbytkem a regionům sousedícím s Ukrajinou, Běloruskem a Ruskem.

Program **Interreg** zůstává **samostatnou součástí mimo NRP plány**, ale bude financován z NRP fondu (s alokací cca 10,3 mld. EUR) a případně z nástroje Globální Evropa pro spolupráci se státy mimo EU. Zaměří se na čtyři typy spolupráce – přeshraniční, nadnárodní, meziregionální a spolupráci nejvzdálenějších regionů – a **nově zdůrazní bezpečnostní rozměr a odolnost příhraničních oblastí**.

Plán Interreg **bude mít vlastní strukturu, řízení i monitorování**, přičemž jeho návrh bude předkládat stát, kde sídlí řídicí orgán, jménem všech zapojených partnerů. Na Interreg se nevztahují některé obecné mechanismy NRP fondu (např. přezkum v polovině období nebo flexibilní rezerva 25 %).

Detaily k obsahu viz podklady od ing. Petříka z Oddělení pro EU Kanceláře Senátu PČR

I. Postoj zúčastněných

1. Shrnutí pozice vlády

(úplné znění pozice včetně kontaktů na osoby odpovědné za zpracování RP a zastupování ČR při jednáních v Radě viz senátní tisk N 095/15/01)

Vláda v zásadě podporuje návrh a nemá k hlavním ustanovením významné výhrady.

Pozitivně hodnotí důraz na integrované strategie rozvoje měst, ale požaduje, aby bylo jasné stanoveno, jakými nástroji (např. integrovaný územní rozvoj či komunitně vedený místní rozvoj) mají být tyto strategie realizovány – jinak by hrozila jejich neproveditelnost.

V oblasti Evropské územní spolupráce (Interreg) vláda vítá, že bude realizována samostatně mimo NRP plány, a že návrh obsahuje vlastní pravidla pro plán Interreg. Současně však považuje tato ustanovení za nedostatečná – chybí přesný popis specifických cílů a jasnější vymezení oblastí podpory.

Vláda také požaduje, aby na Interreg neplatila další ustanovení z nařízení o NRP fondu (např. pozastavení plateb z důvodu rozpočtové situace členského státu) a aby prováděcí předpisy k Interregu byly přijímány přezkumnou procedurou, tedy se souhlasem členských států, protože nejde jen o technické detaily, ale o zásadní otázky řízení programů.

Zároveň odmítá návrh, který by povinně přesunul účetní a certifikační funkce na řídicí orgány programu – vláda trvá na tom, že tyto činnosti mají zůstat na národní úrovni, aby odpovídaly domácímu institucionálnímu rámci.

Dopad na legislativu ČR

Nařízení je přímo použitelný právní předpis.

Dopad na rozpočet ČR

Návrh nemá přímý dopad na státní rozpočet. Dopad bude mít až výsledná podoba víceletého finančního rámce 2028+ a NRP fondu a navazující sektorové legislativy, přičemž klíčovými faktory bude zejména objem rozpočtu EU, alokace pro ČR a podmínky čerpání, včetně výše národního spolufinancování a způsobilosti DPH.

3. Stav projednávání

Parlament ČR

Senát

Návrh projednává Výbor pro záležitosti EU (VEU), který určil zpravodajem senátora Jana Schillera, a dožádal si o stanovisko Výbor pro územní rozvoj, veřejnou správu a životní prostředí (VUZP), kde zpravodajem je senátor Zbyněk Linhart. VUZP návrh projedná 5. listopadu 2025, VEU následně 12. listopadu 2025.

Senát se dlouhodobě věnuje politice soudržnosti a opakovaně upozorňuje na její klíčovou roli i **přetrvávající nedostatky v české implementaci**. Ve svých minulých usneseních (např. č. 466/2024 a č. 485/2022) konstatoval, že **regionální rozdíly se v ČR stále prohlubují, zejména v regionu Severozápad, který již řadu let nekonverguje k průměru EU**.

Senát proto opakovaně vyzývá vládu, aby:

- **zvýšila podíl národních financí směřovaných do méně rozvinutých regionů,**
- **přijala cílená opatření ke snižování regionálních nerovností,**
- **při realizaci politiky soudržnosti zohledňovala usnesení č. 158/2019 se souborem 20 doporučení pro strukturálně postižené regiony.**

Poslanecká sněmovna

Výbor pro evropské záležitosti do konce současného funkčního období nerozhodl o tom, zda návrh vybere k projednání, či nikoliv. Je však možné, že se bude tímto návrhem zabývat v novém volebním období.

Evropské instituce

Evropský parlament

Návrh je v počáteční fázi projednávání v Evropském parlamentu. Garančním výborem je REGI (Regionální rozvoj), o stanovisko byli požádáni také výbory EMPL a ENVI.

Evropský parlament se již v několika usneseních vymezil vůči návrhům Komise. V usnesení z května 2025 požaduje:

- navýšení celkového rozpočtu EU po roce 2027 a odklon od limitu 1 % HND,
- jednodušší a transparentnější rozpočtovou strukturu, méně byrokracie a více flexibility,
- odmítnutí přístupu „jeden stát – jeden plán“ po vzoru Nástroje pro oživení a odolnost, který není vhodný pro politiky ve sdíleném řízení,
- větší zapojení regionálních a místních aktérů do rozhodování.

V usnesení ze září 2025 EP zdůraznil, že **politika soudržnosti zůstává klíčovým nástrojem pro konvergenci, spravedlivou transformaci a zaměstnanost**, a kritizoval Komisi za to, že nezachovala samostatný Fond pro spravedlivou transformaci (FST). **Parlament požaduje vytvoření FST II s vlastním rozpočtem** a ve sdíleném řízení, aby bylo možné i nadále cíleně podporovat regiony postižené přechodem na klimaticky neutrální ekonomiku..

Rada EU

Návrh je nyní v rané fázi projednávání na Pracovní skupině Rady pro strukturální opatření a nejvzdálenější regiony, přičemž vzhledem k jeho úzké vazbě na NRP fond se části diskuse odehrávají také na ad-hoc pracovní skupině k VFR 2028+. Politická jednání budou následně pokračovat na úrovni Rady pro obecné záležitosti.

Členské státy se dosud zaměřují především na technické a koncepční otázky, například:

- jak bude probíhat kategorizace regionů a určení znevýhodněných oblastí,
- proč návrh neobsahuje specifické cíle a jak bude zajištěna synergie s Fondem pro konkurenceschopnost,
- jak budou nastaveny milníky a cíle pro program Interreg,
- které části nařízení o NRP fondu se nebudou vztahovat na Interreg,
- jaké budou řídicí a kontrolní mechanismy,
- a jaké jsou termíny a detaily prováděcích aktů Komise.

Mnohé státy také kritizují krátkou lhůtu šesti měsíců pro předložení kapitol plánu Interreg a žádají její prodloužení..

Národní parlamenty

Návrh aktuálně projednávají také národní parlamenty devíti členských států, mimo jiné Dánsko, Německo, Irsko, Lotyšsko, Litvu, Portugalsko, Rumunsko, Španělsko a Švédsko.

Z dosavadních stanovisek Irsko a Španělsko shledaly návrh v souladu s principem subsidiarity.

Německá Spolková rada naopak vyjádřila zásadní výhrady, obdobné jako u návrhu nařízení k NRP fondu. Kritizuje zejména:

- centralizaci rozhodování a přenesení odpovědnosti z regionů na federální úroveň,
- narušení rozdělení pravomocí mezi federací a spolkovými zeměmi,
- nesoulad s principem proporcionality, protože nový systém by znamenal více koordinace a administrativní zátěže.

Přesto však Spolková rada nepřijala žádné formální usnesení.

Lhůta pro kontrolu souladu návrhu s principem subsidiarity končí 31. října 2025.

II. Zhodnocení a doporučení OEU

1. Zhodnocení

Evropská komise navrhuje zásadní reformu systému strukturálních fondů, kdy by měly být sloučeny do jednoho společného rámce – **NRP fondu**. Cílem je zjednodušit systém a snížit počet programů z několika stovek na 27 národních plánů partnerství. I když se Komise odvolává na princip zjednodušení, dosavadní zkušenosti ukazují, že **předchozí pokusy o zjednodušení se nenaplnily**.

Předložený návrh k EFRR a Fondu soudržnosti přináší jen dílčí doplnění a klade větší důraz na znevýhodněné regiony a udržitelný městský rozvoj. Hlavní novinkou je ale úprava pravidel pro Evropskou územní spolupráci (Interreg). Komise tím v podstatě kopíruje stávající přístup, kdy má Interreg vlastní nařízení. **Pro Českou republiku je tato agenda významná vzhledem k zapojení do přeshraničních programů.**

Pozornost si zaslouží i **začlenění Fondu spravedlivé transformace do NRP fondu**. Tento krok znamená, že **podpora transformujících se regionů (např. Ústecký, Karlovarský, Moravskoslezský kraj) již nebude zajištěna samostatně, ale závisí na rozhodnutí členského státu v rámci NRP plánu. Proto je důležité, aby byl Senát zapojen do přípravy českého NRP plánu a mohl dohlížet, jak budou tyto prostředky využity.**

Komise navrhuje pro NRP fond 865 mld. EUR, což odpovídá asi 40 % celkového VFR 2028–2034. Z toho většina půjde do NRP plánů (cca 783 mld. EUR), přičemž část prostředků (25 %) má být vyčleněna jako „flexibilní rezerva“. Tyto prostředky bude možné využít jen ve specifických případech, což snižuje předvídatelnost financování.

Česká republika by podle návrhu měla získat 29,4 mld. EUR (cca 720 mld. Kč), ale podle předběžných propočtů by mohla patřit mezi tři země s největším poklesem alokace (–8,3 %). To by znamenalo citelný dopad na schopnost ČR čerpat z evropských fondů, zejména pokud by došlo ke snížení prostředků na tradiční politiky, tedy kohezi a zemědělství.

Zásadní bude rovněž vyjednávání o rozpočtu EU a o VFR jako celku, protože členské státy rozhodují o VFR jednomyslně a jeho parametry budou ovlivňovat i podobu NRP fondu. Výsledek vyjednávání v Evropské radě a následná dohoda s Evropským parlamentem proto určí, kolik prostředků bude k dispozici pro kohezi a české regiony..

4. Doporučení OEU

Členům výboru je možné doporučit následující dvě možnosti:

1. **Doporučit VEU vzít návrh po projednání na vědomí** a případné připomínky k budoucímu nastavení politiky soudržnosti uvést ve stanovisku, které by mohlo být přijato k návrhu nařízení o NRP fondu (senátní tisk N 094/15).
2. **Přijmout k návrhu samostatné stanovisko, které bude postoupeno Výboru pro záležitosti EU.** Ve stanovisku se lze vyjádřit k jednotlivým aspektům tohoto sektorového návrhu, jakož i k rámcové pozici vlády. Příp. je možné ve stanovisku podpořit/nepodpořit připomínky vlády k tomuto návrhu.

III. Stanovisko zpravodaje

1. **Méně je více:** je potřeba zredukovat a koncentrovat cíle (míň cílů, větší dopad), důraz na výkon a výsledky – v duchu Draghiho diagnózy i českých kontrolních zjištění NKÚ. Zdroje budou relativně menší a navíc dlouhodobě zatížené **splátkami dluhu NGEU**; Je nutné, aby rozpočtové ambice EU odpovídaly reálně dostupným a udržitelným **vlastním zdrojům**, nikoli dalšímu zadlužování (resp. vytváření dalších vlastních zdrojů, poplatků - skrytých daní).
2. **Regiony v problémech do centra pozornosti:** zvláště **strukturálně oslabený Severozápad ČR** a úzké příhraničí. Trvat na nástrojích, které reálně snižují meziregionální propasti – ne plošně, ale diferencovaně. Navázat na usnesení Senátu k deváté zprávě o soudržnosti (č. 466/2024) a na dřívější výhrady k NPO (usn. č. 134/2021 aj.). Kohezní politika musí být opravdovým nástrojem konvergence, ne pouhou recyklací dotací bez zásadního dopadu.
3. **Interreg vrátit k „hranici“:** zacílit na **úzký příhraniční pruh** a **více na tvrdé přeshraniční investice** (infrastruktura, služby, IZS, zdravotnictví, pracovní mobilita), omezit „měkké a rozptýlené“ projekty, Fondy malých projektů jen jako doplněk, a jen v úzkém příhraničí – a musí reagovat na skutečné potřeby v hraničních regionech, ne sloužit jako dotační stimulace pro „cestovní kanceláře“ pro pořádání zájezdů hluboko do vnitrozemí k sousedům. **Prostředky musí být koncentrovány tam, kde jsou opravdové kohezní problémy.**

4. **Výkonnost a jednoduchost:** preferovat výkonově založené uvolňování prostředků (ale s realistickými, srovnatelnými indikátory a bez replikace chyb RRF). Sjednotit a zjednodušit kontrolní/auditní rámce, odstranit duplicity – a **omezit závislost příjemců na dotačním „byznysu“**. Zaměřit se na **kapitálové investice s multiplikací**, ne na krátkodobé přerozdělování.
5. **Makrorámec a rizika:** VFR 2028+ **ponese splátky NGEU cca 25–30 mld. € ročně až do 2058, aniž by byly v rozpočtu EU plně zohledněny**. Tlačí to na nové vlastní zdroje a na skutečnou efektivitu výdajů. **Nelze ale navyšovat rozpočet bez krytí, ani dále zadlužovat EU. Nutné je cíleně investovat do konkurenceschopnosti, bezpečnosti a nejslabších regionů**. V této souvislosti je nezbytné pracovat také s chronickými bolestmi ČR a EU - posílit funkční kapitálový trh, odstranit nadměrné regulace atd., jinak evropské dotace v regionech nebudou opět schopny vyřešit nic zásadního.

2) Co v návrhu lze podpořit

- Zvláštní pravidla pro EFRR/FS a Interreg k obecnému nařízení lze uvítat, **pokud zjednodušení nezůstane jen na papíře**, ale povede skutečně k nižší transakční zátěži obcí, MSP a příjemců v hraničních regionech.
- Možnost **silnější tematické i územní koncentrace – zásadní pro Severozápad**, strukturálně postižená území a přeshraniční uzly (dopravní, zdravotní, HZS/IZS, pracovní trh).
- **Interreg:** potvrzení principu vedoucího partnera, vyjasnění rolí monitorovacích výborů a rámce Plánu Interreg; je potřeba ale preciznější definici a jednodušší administraci na obou stranách hranice a podporu koncentrovat blíže k hranicím.

3) Co doplnit / upravit při vyjednávání

1. Koncentrace + územní diferenciacie

- Zakotvit explicitní možnost **zvýšené míry podpory a nadprůměrných alokací pro nejvíce znevýhodněné regiony + příhraniční pás**.
- Zajistit, aby **kritéria výkonnosti neznevýhodnila regiony v problémech** (v duchu výtek NKÚ k výkonovému řízení a smysluplným indikátorům).

2. Interreg – zpátky k investicím na hranicích

- Omezit „měkké“ projekty a obzvláště ty vzdálené od hranice; **primárně financovat přeshraniční infrastrukturu a služby** (dopravní spojení, zdravotnictví, záchranka/IZS, digitální páteř, pracovní mobilita, cestovní ruch).
- **Fondy malých projektů (FMP)** udržet a zrychlit (mikrogranty řízené místně – euroregiony/EGTC – s minimem administrace a jen jako doplněk, který reaguje na skutečné potřeby v území blízko hranic).
- Leader-partner: v nařízení jasně dodefinovat odpovědnosti vedení projektu a zkrátit schvalovací/platební cykly přes hranici (v souladu s tezí vlády).

3. Jednodušší pravidla a audity

- Sloučit/odstranit duplicitní kontroly a metodiky; jeden auditní řetězec napříč programy, více ex-ante pevných standardů a méně ad-hoc měnících se výkladů za pochodu.
- NKÚ opakovaně konstatuje, že složitost a překryvy období snižují efektivitu a dopad – tento problém je nutno odstranit v dalším období.

4. Výkonnost – ano, ale spravedlivě

- U výkonového uvolňování prostředků požadovat srovnatelné a měřitelné indikátory + nezávislou metodiku (vyhnout se „RRF-efektu“ – formální milníky **bez reálné strukturální změny postiženého regionu, v ČR zejména Severozápadu**).

5. Makrorealismus a finance

- Vzhledem k tomu, že VFR 2028+ ponese splátky NGEU 25–30 mld. € ročně až do 2058, **odmítnout rozšiřování cílů a nástrojů bez jasného finančního krytí a zdrojů.**
- Nové vlastní zdroje – **nelze opakovat efekt ETS2**. Primárně lze pracovat jen se zdroji, které jsou, a těmto zdrojům přizpůsobit výdaje a cíle. Pokud nové zdroje, tak jen za podmínky, že budou ze stabilního výnosu a nebudou mít **negativní dopad na nejen nejchudší vrstvy obyvatel, ale dnes už i na střední třídu** (vyhnout se efektu ETS2). V regionech jako je Severozápad může být negativním dopadem ETS 2 ohroženo až 40% obyvatelstva, které se mohou stát závislé na sociálních dávkách státu. Tomu je nutno při event. hledání dalších zdrojů za každou cenu zabránit.

6. Koherence s energetikou / klimatem a sociálními dopady

- **Plán pro Sociální klimatický fond (ČR) měl být hotov v červnu, ale dosud nebyl zveřejněn.** Bez něj nelze objektivně posoudit dopady ETS2 na domácnosti a malé firmy, zejména v okrajových regionech.
- Dopady ETS2 budou v periferních oblastech fatální a je nepřípustné, aby byly tyto náklady přenášeny na obyvatele bez cílených kompenzací. Alokace pro SKF je přitom směšná, nemá šanci zvrátit ani rozumně ztlumit tyto negativní dopady. Jde opět o absurdní a drahé přerozdělování a stahování dosud nezávislých lidí ze střední třídy do osob závislých na podpoře státu.
- Nelze překlápet fondy soudržnosti ani do pouhé kompenzační sociální politiky – **kohezní fondy mají zvyšovat produktivitu a kvalitu života, nikoli naopak.**

4) Návaznost na dřívější usnesení Senátu

- **Usnesení č. 466/2024** (Devátá zpráva o soudržnosti): Senát zdůraznil nutnost **cílené a výkonnostní kohezní politiky** – N 095 má být jejím praktickým nástrojem.
- **Usnesení č. 134/2021 (k NPO)**: požadavek na realistické cíle, kvalitu indikátorů a vazbu na doporučení pro ČR – zkušenosti z NPO ukazují, čemu se vyhnout. Český NPO je ukázkou chaosu, rozdrobenosti, formalismu a provádění na poslední chvíli !
- **Usnesení VUZP 18/2022** k selhávání regionální politiky.
- **Zpravodajská zpráva k Sociálnímu klimatickému fondu (2021)**: vedle nefunkční koheze přibývají negativní dopady nových politik na domácnosti – SKF je v současné podobě nedostatečný a nemůže zabránit prohlubování energetické chudoby.

5) Vztah k Draghiho zprávě a k NKÚ EU Report 2025

- **Draghi**: Evropa potřebuje masivní nárůst investic (800 miliard eur ročně) a méně fragmentace; Jádrem je **mít funkční jednotný trh a zajistit škálování**. K tomuto je potřeba se primárně propracovat. Kohezní prostředky musí přispívat k **produktivitě a škálování** – zejména v nejvíce zaostávajících regionech, jako je Severozápad.
- **NKÚ (EU Report 2025)**: dotace v ČR rozptýlené do **desetitisíců malých projektů** mají nízkou přidanou hodnotu; doporučení: **koncentrace, jednoduchost, průběžná kontrola cílů, vyšší**

spoluúčast a menší závislost na externích zprostředkovatelích. Zvážit vlastní zdroje versus splátky NGEU – vše vázat na výkon a multiplikaci.

6) Česká implementace – proveditelnost

- **Centralizované řízení:** ano, ale s **mandátem a odpovědností regionů za výsledky**; jedno kontaktní místo pro obce a MSP; **sdílené metodiky** napříč EFRR/FS/Interreg; rychlé mikrogranty (FMP) a rychlé přeshraniční platby.
- **Indikátory:** menší počet, ale **více měřitelných výsledků** (nové kapacity/napojení, dojezdové časy, přeshraniční služby), **méně formalismu**.
- **Interreg:** pilotní integrované přeshraniční balíčky (např. „zdravotnictví/IZS na hranici“ – sanitky, telemedicína, společné výjezdy, včetně úhrady provozních nákladů).
- **Národní finanční infrastruktura:** **doplnit evropské zdroje výrazným rozvojem kapitálového trhu na národní (a evropské) úrovni, snížením regulačních překážek a opravdovým zjednodušením povolovacích procesů; efektivnější a spravedlivější by bylo nechat více prostředků v místě jejich vzniku,** než přerozdělování typu chudému vezmi, bohatému přidej.

IV. Návrh usnesení

Výbor

I. projednal návrh nařízení Evropského parlamentu a Rady, kterým se zřizuje Evropský fond pro regionální rozvoj, včetně Evropské územní spolupráce (Interreg), a Fond soudržnosti jako součást fondu stanoveného v nařízení (EU) [...] [nařízení o NRP] a stanoví podmínky pro provádění podpory Unie na regionální rozvoj v letech 2028–2034 (senátní tisk N 095/15),

II. zaujímá k tomuto dokumentu **stanovisko**, které tvoří přílohu tohoto usnesení,

III. určuje zpravodajem výboru pro jednání na schůzi Senátu Parlamentu ČR senátora Zbyňka Linharta,

IV. pověřuje předsedu výboru senátora Zbyňka Linharta, aby předložil toto usnesení předsedovi Výboru pro záležitosti Evropské unie.

Stanovisko

k návrhu nařízení Evropského parlamentu a Rady, kterým se zřizuje Evropský fond pro regionální rozvoj, včetně Evropské územní spolupráce (Interreg), a Fond soudržnosti jako součást fondu stanoveného v nařízení (EU) [...] [nařízení o NRP] a stanoví podmínky pro provádění podpory Unie na regionální rozvoj v letech 2028–2034 (**senátní tisk N 095/15**)

Výbor pro územní rozvoj, veřejnou správu a životní prostředí

I. se seznámil s předloženým návrhem nařízení a souvisejícími iniciativami v rámci návrhu víceletého finančního rámce (VFR) na období 2028-2034, včetně rámcových pozic vlády k nim;

II. konstatuje, že

- budoucí VFR bude zatížen splátkami NGEU ve výši cca 25–30 mld. EUR ročně, a to až do roku 2058, přičemž bez jasně identifikovaných a udržitelných vlastních zdrojů EU není možné rozpočet dále navyšovat či se dále společně zadlužovat; nepodporuje nicméně nové vlastní zdroje v podobě navržené Komisí;
- klíčovou výzvou zůstává hluboká meziregionální nerovnost nejen v rámci EU, ale i v rámci ČR, a to zejména v případě strukturálně oslabeného regionu Severozápad; dodává dále v této souvislosti, že plošné nástroje bez výrazné územní diferenciací selhávají;
- dosavadní praxe rozptýlených a tzv. měkkých projektů nepřinesla potřebný strukturální efekt, a proto je nutná koncentrace podpory a její jednoduchost;
- program Evropské území spolupráce (Interreg) má být primárně investiční nástroj zaměřený na úzké pohraničí, má více podporovat tzv. tvrdé přeshraniční projekty s přímým užitkem pro občany a podniky, zatímco Fondy malých projektů mají fungovat jako doplňková, rychlá a efektivní lokální finanční podpora do zmíněného úzkého příhraničí;

III. doporučuje vládě ČR, aby v dalším vyjednávání usilovala zejména o:

- výraznější územní koncentrací alokací do nejvíce postižených regionů a úzkého pohraničí (mj. vyšší míra podpory a intenzity) a zabránění plošnému rozptylování prostředků hlouběji do vnitrozemí;
- jasné vymezení principu vedoucího partnera u programu Interreg, jakož i vymezení pravomocí monitorovacích výborů v rámci Plánu Interreg, včetně zkrácení schvalovacích a platebních cyklů;
- zjednodušení pravidel a procesů, tj. sloučení auditů a kontrol, sjednocení metodik, stanovení jednoduchých a stabilních pravidel či nižší administrativní zátěž příjemců;
- férový a měřitelný výkonnostní systém s méně indikátory, zaměřený více na reálné výsledky a s nezávislou metodikou měření; v této souvislosti dodává, že výkonnostní systém nesmí diskriminovat strukturálně postižené regiony;
- koherenci budoucí podoby kohezní politiky s energeticko-klimatickými a sociálními nástroji; zdůrazňuje v této souvislosti, že se nesmí opakovat chyby Národního plánu obnovy (NPO), Nástroje pro oživení a odolnost (RRF) či Sociálně klimatického fondu (KSF), musí se jasně vymezit cílové skupiny a spoluúčast a nesmí se zhoršovat situace zranitelných domácností, do kterých v regionech jako Severozápad spadá už i střední třída;
- upřednostnění zejména tzv. tvrdých investičních projektů v rámci Interreg, tj. přeshraniční infrastruktura, integrovaný záchranný systém, doprava, digitální konektivita a pracovní mobilita, před tzv. měkkými aktivitami;

- IV. připomíná** dřívější usnesení Senátu, zejména usnesení č. 466 z července 2024 k deváté zprávě o soudržnosti a usnesení č. 134 z března 2021 přípravě Národního plánu obnovy, jejichž teze zůstávají pro nynější vyjednávání stále relevantní;
- V. žádá vládu**, aby Senát průběžně informovala o tom, jakým způsobem zohlednila toto usnesení, a o pokroku ve vyjednáváních;
- VI. doporučuje**
- postoupit dokument k projednání plénu Senátu PČR;
- postoupit případné stanovisko Senátu PČR Evropské komisi.

V Krásné Lípě dne 1.11.2025

Zbyněk Linhart
zpravodaj,
předseda výboru pro územní rozvoj, veřejnou správu a životní prostředí
Senát Parlamentu ČR